

Управління культури, туризму і курортів
Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна
наукова бібліотека ім. М. Островського

Серія *“Видатні
особистості Хмельниччини”*



*“Посміхнися, брате мій, -
світає...”*

Павло Гірник та його літературна доля

Хмельницький
2011

ББК 91.9: 83.3

Т 12

“Посміхнися, брате мій, – світає...”: Павло Гірник та його літературна доля: довід.-інформ. вид. / упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. облдерж-адмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2011. – 28 с.

Видання пропонує інформацію про життя та творчість українського поета-“вісімдесятника” Павла Гірника, а також його краєзнавчу бібліографію.

Адресується працівникам бібліотек, освітянам та всім, хто цікавиться творчістю подільських літераторів.

Друкується за рішенням Науково-редакційної ради Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського, від 19.04.2011 р., протокол № 5.

Укладач: *О.М. Шеїн*

Редактор: *О.В. Синиця*

Відповідальна за випуск: *Синиця Н.М.*

Передмова

Це довідково-бібліографічне видання присвячене українському поету-“вісімдесятнику”, уродженцю міста Хмельницького, лауреату літературних премій імені Андрія Малишка, імені Павла Усенка, імені Павла Тичини та Національної премії імені Тараса Шевченка за збірку поезій “Посвітається” Гірнику Павлу Миколайовичу.

30 квітня 2011 року Павло Миколайович відзначатиме своє 55-річчя з дня народження, тож видання, підготовлене нашою бібліотекою, приурочене саме цій славній даті.

Видання складається з двох частин: довідкової та бібліографічної. У першій частині подано характеристику творчості поета (автор – український прозаїк, літературознавець М.Слабошпицький), частково його вірші та біографічні дані. У другій – зібрана бібліографія поета: його видання, твори у пресі та література про нього.

Матеріал викладено у логічній послідовності. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснені відповідно до державного стандарту України – ДТСУ ГОСТ 7.1: 2006. Адресується широкому загалу, всім, хто цікавиться творчістю подільських літераторів.

Відбір матеріалів завершено в березні 2011 року.

Пропозиції приймаємо за адресою:

вул. Театральна, 28,
29000, м. Хмельницький.
E-mail: library@ounb.km.ua
Контактні телефони: 65-80-84, 79-47-31

**“...Та знатимеш такі слова”:
Павло Гірник і його літературна доля**

*Пиши собі, пиши собі, пиши,
Як тіло опирається душі,
Як тихо і повільно серце в'яне ...*

*Тебе не стане, і мене не стане,
Не стане й світу – лишаться в імлі
Слова великі і слова малі.
Павло Гірник*

Павло Гірник вже в першій книжці “Спрага” (1983 р.) явив себе поетом з власним словником, який органічно не приймає “чужих” слів. Дивовижний це літературний феномен: живописна лексика в чоловіка, що народився й виріс у domeжно зросійщеному Києві.

Про особливі стосунки з мовою він мовби мимоволі прохопився в цьому вірші:

*Візьму на руки слово-немовля
І колисатиму в панельнім скиті.
Воно нічого ще не вимовля,
А от “люблю” навчилось говорити.
Воно до серця руки простяга,
Як матері, омріяній до rischi.
І чую – біль проріс, мов шельюга,
Смаглявим пруттям вічної колиски.
Його не самота благословля,
А ясні зорі і шляхи тернові.
...Візьму на руки слово-немовля,
Єдине щастя строгої любові.*

У той час авторам, щоб сказати щось негативне про свій час і сучасні їм порядки, незрідка доводилося вдаватися до езопівської мови, ховатися за тонкими натяками, алегоріями, алюзіями. Поети часто брали якусь історичну подію,

відштовхувалися від неї й говорили гострі сучасні речі. У Гірника є характерний вірш “Літописець”, у якому він пише про хронографа, що, усамітнившись від усього світу в келії, слухає сигнали з мирського життя. Чує, як за стінами келії славлять того, “хто сало дає і вино”. І вже звучать із далекого минулого в наш час, гостро актуалізуючись, літописцеві думки:

*За що ця гризота вічна?
Можє, вона ї не від Бога –
Писати потайки правду,
Відкашлюючись від сухот.
Невже підтримає владу
Оце писання убоге?*

Літописці – невольники владоможців. Мусять писати не так, як є, а так, як треба. І ні про яке служіння правді не йдеться. Йдеться про служіння господареві.

*Сказали так написати,
А ні – то виберуть очі,
Які довели до Путивля
І бачили все як є.
І знаєш - перетдумачать,
Усе переписуть, як схочуть.
Державі треба героя,
І діло це не твоє.*

Літописець вважає князя Ігоря нерозумним амбітником, що “поклав у степу дружину” для власної втіхи, бо хотів затьмарити ратну славу свого батька і братів та самочинно правити “Подем, //А Руссю – поготів”.

Мусить літописець славити безглуздя. Одне слово, служити й прислуговувати словом. І читач уже не може точно відповісти: це мовиться про той чи цей час? Чи про тодішніх літописців чи про нинішніх “інженерів людських душ” (так у радянські часи величали письменників) ідеться? Авторів натяк звучить із максимально допустимою на той час мірою прозорості. Прийоми історичного карнавалу не до кінця

маскують ті соціально конкретні постулати, на яких наголошує поет.

Чи не всі молоді поети тодішнього призову шукали в національній історії духовного берега. Там для них були відповіді на їхні запитання про сенс людського існування. Там були приклади й моральні уроки для сучасності. Звідти вони брали декорації для маскуванню в своїх творах суто сучасних сюжетів і мотивів. Вони охоче вдавалися до історичних ремінісценцій та ілюзій, наповнюючи їх суто сучасним змістом. Це виразно вчутно в Павла Гірника ще з його поеми “Спадщина”, опублікованій у “Спрзі”. В поемі автор осмислює постать і слово Тараса Шевченка на тлі української історії. Має нагоду подумати над тим, чому саме так склалася доля його роду й народу і які зловірожі сили намагалися зжити цей народ зі світу, щоб і знаку по ньому не було.

Павло Гірник вважає: тримали українців на світі їхня історія та їхнє слово. У його другій збірці “Летіли гуси”, що побачила світ 1988 року в “Молоді”, є такий характерний вірш:

*Та відколи, поете, і голос, і музику,
І віддавна хрещатий вогонь рукава
Ти зв'язав у тугенькі приношені вузлики
І знічев'я назвав – застарілі слова?
Слів нема застарілих! Є вбиті, понищені,
Дистрофічні з колиски, сухотні і злі.
Відвівай випадкові,
Бо мислиш не віршами,
А високим прийдешнім своєї землі.
Віща кобза до тебе колись забалакає
І питає не якось, а так як завжди,
Чи потурчився ради нещасного лакоства
Під всіма канчуками крутої біди.*

Такого характеру освідчення, заклинання й інвективи читаємо у його віршах різних часів, починаючи від найраніших і закінчуючи сьгоднішніми. Тема слова для Гірника – одна з тих, що визначає тематичний спектр його поезії. Вона органічно відлунується в інших тематичних мотивах і навіть там, де поет

говорить про глибоко особисте, – воно для нього існує також при світлі рідного слова. Поміж небагатьох справді сакральних для поета понять стоїть і слово. Хтось скаже, що слово – його “хліб”, але цим сказано буде ще не все. А ось коли сказати, що слово – його релігія, то це буде значно точніше.

Як відомо, поети, зрештою й усі творчі люди, – амбітні. І коли дехто з них віднікується: мені, мов лялечки, немає значення, читає мене хто чи не читає; або: мені байдужки, пише про мене критика чи не пише, – то не вірмо їм. Поети, як і кожна людина, яка щось робить, прагнуть бути почутими, мріють, щоб їх зрозуміли і, звичайно ж, не байдужі до похвали. Адже похвала – то часто не тільки компліменти, а й професійне визнання.

Подекуди в раннього Гірника звучали сумніви в тому, що йому пощастить привернути увагу читача:

*Мабуть, не скажуть: має власний голос.
Старенькі рими, вивірений ямб...*

Однак його не терзали вражені амбіції – він думав про інше, значно важливіше для нього:

*І я хотів нічим не вирізнятися
У колі побратимів по перу –
Ні долею, ні болем, ні прокляттям –
І вірить в те, що, може, не умру
В одному слові – тихім і суворім.
На тій землі, де серце догоря.
Якій поети світять, наче зорі,
Яка поетам світить, як зоря.*

Отаке прагнення мати спільну на всіх долю, бути духовно зрідненим зі своєю землею визначальне для цієї поезії, в якій годі дошукатися бодай натяку на якийсь егоцентризм чи кокетування. Усе навсправжки, все – велика особиста правда, з якою не ховається справедливе серце ліричного героя. Таким він був у своїй “Спрязі”, таким лишається і нині. Власне, та особливість навіть ще більше увиразнилася – схоже, що він бачить сенс свого життя саме в правдошукацтві. У

християнській етиці. До речі, релігійні мотиви щодалі більше звучать у його поезії. До них звертається він і в публіцистиці.

Поетові релігійні роздуми виразно перегукуються з тезами про моральну істину Джорджа Сантаяни в його “Витлумаченні поезії та релігії” (розділ “Поезія християнської догми”): “Але як саме виражена ця моральна істина в уяві, який образ здатен передати всю досконалість і силу? Мабуть, для уяви немає нічого кращого, аніж сказати людині: твоя вічна доля залежить від твого вибору – милість Бога, вплив інших людей і твоя власна воля, що відгукується на ту та на іншу, кожна мить висувають перед тобою завдання абсолютної ваги. Тим, що відбувається тут і тепер, зумовлені не лише випадкові страждання та задоволення (якими, ймовірно, міг би знехтувати сміливий і вільний дух) – тут вирішується твоя вічна доля, щаслива або тяжка, а також вічна доля ближніх...”.

Це по-своєму символічно, що Гірник, який належить до покоління, вихованого в душі войовничого атеїзму, що смертельною отрутою вливався від дитячих літ у наївні душі, сформувався в поета з чіткими християнськими імперативами. Якщо в деяких інших поетів ім’я Боже здебільшого вживається всує, то в Гірника воно згадується не надто часто – не присутність цього імені в тексті надає творові християнських мотивів. Тут усе глибше, ці моменти зовсім не на поверхні. Вони не у вербальності, вони – в душі поета, в системі його етичних цінностей, з якої й випливає те, що і як судить поет.

В одному з ранніх віршів Гірника звучить ось така моральна максима, звернена до себе:

*Не розлюби себе. Не розгуби
Ні голосу, ні стогону, ні слуху.
Шевченко йде дорогами доби
І завжди обирає кручі духу.
Іде і йтиме у тривожний час,
І вже його не зупинить нікому,
Ви чуєте?
Минаючи Парнас,
Шевченко повертається додому.*

Ці рядки цікаві не тільки тим, як молодий поет бачить Шевченка, його соціальну роль і місце в українському просторі, а й – і це найголовніше – відчуттям духовної спорідненості, спільної “віри” з Шевченком. І то – не просто ефектна декларація, патріотична риторика, якою є переважна більшість написаного в нас на так звану шевченківську тему.

Гірник – один із тих небагатьох сучасних українських поетів, хто справді йде в руслі Шевченкової традиції, яка виявляє себе передовсім у соціальній відповідальності поезії, вірі в її особливу національну місію.

Якщо переважна більшість “вісімдесятників”, “дев’яностників” та всяких інших “..ів” сповідують теорію про те, що поезія – це передовсім гра, а тому саме цим і продиктовані авторські стратегії та наміри.

Сьогоднішній Гірник – це domeжно аскетичний, інколи аж на грані літературного мінімалізму, вельми стриманий на емоцію та голосне слово поет. З усього відчутно, що він давно дав для себе відповіді на всі запитання, йому все зрозуміло в цьому світі. Він усьому знає ціну.

Ось він, сьогоднішній Гірник:

*Останній день, остання воля,
Остання тиша на піску,
І поминальна грудка солі
На крижаному рушнику.
І сірий вітер проти ночі,
І тихе слово при кінці.
І Україна очі в очі
Стоїть зі свічкою в руці...*

Це – один із визначальних мотивів його поезії. Це його найбільша тривога – Україна. А ще – українська людина. А все решта – це те, що можна охопити таким універсальним визначенням: “Метафізика”. І такі питомо гірниківські образи, як ніч, свіча, вогонь, вітер у духовному пейзажі часу. Це вже в плані поетичної символіки.

*Згасала свічка, і згасала ніч.
Мені не спалось – слухав калатало.
І вмер вогонь. І стелі – як не стало.
І вітер ліг до ніг – холодний пес.*

*Прислухався...А хтось і справді йде
І будить обважнілу тишу.
Та спить село. Дітей лише колишуть
Натомлені до пісні матері.*

*То все, мабуть, причулося вночі.
Заскімлив пес-пригрівся. Дітей лише колишуть
Натомлені до пісні матері.*

*То все, мабуть, причулося вночі.
Заскімлив пес – пригрівся. Засвітало.
...Я сам був дзвоном. Серце калатало.
Цю ніч і ти послухай, як себе.*

Цей образний реквізит творить у поезії Гірника особливо містичну атмосферу, під впливом якої неминуче починаєш думати про моральні істини людського існування та про марноту всякої суєти. Бувають сильні емоційні спонуки. Образний антураж поезії Гірника виконує таку роль.

Ігор Римарук у передслові до Гірникової збірки “Брате мій, вовче” (Львів, 2000) писав, що книжка – “це трагічний літопис побутування високого духу посеред банальних сюжетів щоденності, це відбиток слідів шукача істини на тернистому шляху до злагоди зі Творцем усього суцього”.

До речі, сам суперлаконічний, сповнений вибухової почуттєвої експресії, поет Ігор Римарук у згадуваній передмові писав: “Рідко хто з українських поетів – після Євгена Плужника – досягав у своїх віршах такої адекватності стану зболеної душі та гранично відвертого, позірно простого, а насправді – психологічно й образно переповненого слова, як Павло Гірник”. І, якщо вже в цьому контексті з’явилося ім’я Плужника, то воно веде сюди за собою й ім’я Тодося Осьмачки – певно, тільки Гірник із усіх сучасних поетів суголосний йому своєю похмурістю, трагічністю.

У Поля Валері є таке визначення: “темна простота”. Так він назвав поезію, на позір формально не вишукану, без усяких “піротехнічних” ефектів, поезію, яка буцімто не хоче вирізнитися якимись технічними експериментами й навіть тяжіє до автологічності. Але за оманливою зовнішньою простотою ховається містично загадкова глибина поетичного змісту. Так дивлячись на поверхню води, не просвітленої сонячними променями, ми навіть не підозрюємо того, як далеко внизу може бути дно.

Ось один із таких характерних віршів П.Гірника:

*Брате мій, вовче, сестро калино,
От і по нас западають сніги.
Стукають в хату з неба і глини
Друзі, пройдисвіти і вороги.*

*Хто нас почує, хто нас покличе,
Хто поведе по останній межі?
Доти ми вільні, доки в обличчя
Світять зірки, як свячені ножі.*

*Тим, хто покликаний двічі вмирати,
Димом дорога у інші світи.
Ми ще побачимось, сестро і брате.
Ми ще не можемо просто піти.*

Гадаю, це просто хрестоматійний зразок тієї “темної простоти”, про яку говорив Поль Валері. А ще – виразне свідчення тріумфу поетичної майстерності. Той випадок, коли вона, майстерність, геть не помітна, бо не заакцентована автором (так іноді буває, коли поет прагне засліпити читача блиском метафор чи вишуканістю алітерацій). Тут, мовлячи словами самого Гірника, “усе поховано для ока”. Є тут щось вище, аніж вищий клас версифікаційної майстерності.

Про те мимоволі прохопився сам поет:

*...Та знатимеш такі слова,
Скажи – і оживуть пророки.*

М. Слабошпицький

Павло Гірник про себе “Се – Я”

Народився. Вчився-вивчився. Писав і пише. Живе у світі, який любить і не розуміє – у тому білому-білому світі, який не перейти й не обминути.

За плечима і літа, і думи, а душа так і не навчилася триматися землі.

Той поетичний світ часом тихий і щемливий, напоєний добром і любов'ю, часом годований з ножа...Марно шукати в ньому Вітчизни чи побратима – він є тобою.

А ти? Хто еси ти?..

Часточка матері – Тамари Дмитрівни, коло імені якої всі слова морозом обкипають, батька – Миколи Андрійовича, дорогу якого ще й досі наздоганяєш?

Україною – але додому, до Товтр і Кармалюка, Бугу й Бога.

Що ж, озирнуся.

Хмельницька школа №3, Київський педінститут, Вищі літературні курси в Москві, членство в письменницькій Спілці, вихід зі Спілки, голова Руху, голова філії Асоціації українських письменників, голова “Просвіти”, голова...голова...голова...

Що з того? Що – людям, а що – Богові?

І чи можна цього не ділити?

Не відаю.

Пишу.

Живу.

Павло Гірник

Про нього

Поезія Павла Гірника, живлячись історичними джерелами, не повертає нас, читачів, у минуле, а наближає історію до наших днів...

Петро Осадчук

Поетичні рядки довжиною у стежечку, яку залишає сльоза, і стиснуті скупую до вакуума, де майже немає повітря...

Іван Іов

Можливо, Павлові вірші – се печаль новітнього Діогена, що блимає ополудні електроліхтариком, шукаючи Людину, яка б не заступала йому сонця...

Броніслав Грищук

Про нього мовлять його вірші...

*Маю папір і печаль.
Маю дорогу і небо.
Більше нічого не треба.
Більше нічого не жаль.
Словом тебе не торкну
І не проситиму Бога –
Коло мого полину
Вже не ростиме нічого.
Навіть сльозу молоду
Я посилаю за димом,*

*Бо озирнуся – пропаду.
Не озирнуся – загину.
Вічне відлуння ходи
Чують високі могили.
З неба, вогню і води
Тут народилася сила-
Сила здолати себе
І відпустити на волю,-
Бо відрізняється степ
Від здичавілого поля.*

*Але й на те Господня воля
І відсвіт неба на чолі,
Аби у головах тополя
І понад нею журавлі,
На те повернення додому,
Де все навіки не твоє,*

*І шлях забутий, на якому
Сльоза сльози не впізнає,
На те і пісня, і калина,
І клятви щирі і святі,
Аби у пустці України
Отямитись на самоті...*

*Чого це я знову?
Стискається час
І далі – ні неба, ні Сина.
Отак, по-живому, -
а в жилах у нас
Саме голосіння.
Якої ще крові, якого плачу,
Якого глухого одчаю,
Коли на усіх поминальну
свічу*

*Потяв –
І ножа не ховаю?!
Така ж самота і така ж
німота,
А більше нічого й не буде.
Невже на Голгофі,
Неначе Христа,
Розіпнемо Юду?..*

*Вже не сивію.
Же живу
Під майбутніми небесами.
Думав долю знайти нову?
Все так само.*

*Так написано на роду,
Що стоїть у повітрі, -
Булавою товкти біду
У макітрі.*

*Заспокойся, бо вже не сам
І недовго відбутися.
Тільки й того, що небесам
Повертаєш забути.*

*Тільки тугу свою нести
Тричі перепрокляту!
...Зустрічаються голоси:*

*- Чуєш, брате мій?
- Чую, брате.*

*Стали мовчки.
Сніги. Вербя.
Шлях під ними здригнувся.
Розійшлись назавжди. Хіба
Молодий озирнувся.*

*Провалля ночі. Паморозь на склі.
Поснули твої гості за столами.
Але пітьму обрусом застели
І свічку засвіти під образами.
Сядь осторонь. Тобі немає сну.
Тобі не плаче навіть Україна.
І пий вино, гіркіше полину.
І струшуй попіл просто на
коліна.*

*Ти вовк. Ти ніч. Ти порох на
землі.
Тобі нема й не хочеться нічого.
І не твої ця паморозь на склі,
І свічка, і горілка, і дорога.
Ти сам. Ти сам! Немає каяття.
Тебе ніхто на світі не впізнає.
Провалля ночі. Кладочка
життя.
Козак гуляє.*

*Ідуть дощі, немов прочани,
Лягає небо на горби.
Така спокійна і незнана
Ця осінь видалась тобі.
Нема ні темряви, ні світла,
І самота – не самота,
Неначе навутичка світу
Над головою проліта.*

*І ти покірними губами
Повторюєш слова прості,
А вже під вічними горбами
Твої прочани золоті.*

*І все настільки невагомо,
Що вже тебе не полиша
Та тиха невимовна втома,
Коли вертається душа...*

Говори.

*Говори хоч самому собі.
Хоч тюремній стіні,
Хоч труні за стіною!
Сподівайся дорогам, але не
юрбі.
Залишайся собою.*

*Не шкодуй ні свободи-
нічого.
Не раб.
А якщо вже криваві
Стелитимуть рядна,*

*Пригадай Трахтемирів
І голос Дніпра-
Те, що навіть вогню і мечу
непідвладне.*

*Там, де більше немає
Ні ночі, ні дня,
Там, де твалт, матюки,
Козачки і пивниці,
Україна сідлає чужого коня.
...Ще побачимось,
молодице.*

*Повертається осінь,
І ніч повертається в ніч,
І минається голос, і мова
Щоразу крихкіша...
От і мати стоїть,
Як тоненька свіча між
облич.
От і я коло неї стою, наче
тиша.
І повільно тече поміж
пальців
Імла воскова,
І молитва не гоїть, а
твердне,
Як хліб не щоденний...*

*От і осінь минула, і ніч,
І пільма вікова.
Тільки мати – тоненька
свіча-
Коло мене.
...Не судіте.
Є воля, якої ні в кого нема,
І у кожному з нас
Є такий божевільний Месія,
Що розіпнеться просто
Під настрій,
Напівжартома,
І Господь не побачить,
І тіла ніхто не обминає...*

Той білий-білий світ,
Який не перейду,
Ту дівчину,
Яка немислима без нього,
Вертаю самоті, як зірку
молоду,
Як стомлену ходу
Відлуння мовчазного.
І цнота, і тепло,
І трішечки весни
Задмухали вікно,
На потім залишили
Передчуття гріха,
Передчуття вини,
І болісну сльозу,
І ненависть безсилу.

І падає душа у стоптану
траву,
А ти її малюй на білому
обрусі –
Прокушені вуста

І зламану брову,
Відьмацьку сивину
І золото у вусі.

Ніхто не перейма.
Ніхто не зупиня.
Дорога, і сльота,
І ніч над головою.
І повагом веду
Злодійського коня.
І очі неживі ховаю під
бровою.

Це кров. Це дикий степ.
Це воля і птьма.
Це доля крижана
І попіл на обличчі.
Це білий-білий світ,
Якого вже нема.
І дівчина, яку ніколи не
покличу.

Сину мій!
Передсвітній зорі,
Вовкуватим вітрам в
димарі,
Журавлям, що на крила
беруть
Мою стомлену душу,
І оцій милосердній землі,
До якої рушаю в імлі,
Помолися, мій сину,

Бо я вже не мушу.
Є свобода, і шлях по золі,
І під голову грудка землі,
І останні слова при вогні,
від якого загину.
Просто неба у ніч грозову,
Засвітивши свічу воскову,
Сину,
Голосе мій, помолися за
Україну.

Бібліографія праць П.Гірника

1. **Вдатися, постатися, прибратися...; Доле з очима прірви; Вже нема і не буде; Вже сива** // Безсоння вишень: суч. поезія Хмельниччини. Кн. 1. – Хмельницький, 2000. – С. 24.
2. **“...До храму, де немає Бога...”; З голосу Євгена Плужника; Кармелюк** // Артанія: альманах. – К., 1997. – С. 52.
3. **И думать не хочу, моя родная; Снова снится и снится пустое село; Старинная баллада; Ой грустишь ли Украина; Из поэмы “Наследство”; Ни верб, ни тропки, ни реки; Стань горькой памятью в степях; Пока еще молоды мы, как над степью туманы** // Молодые поэты Украины. – М., 1989. – С. 31-39.
4. **Китайка**. – Волочиськ, 1994. – 32 с.
5. **Коник на снігу**. – К.: Факт, 2005. – 136 с.
6. **Летіли гуси**. – К.: Молодь, 1988. – 80 с.
7. **Матері** // Книга про матір: укр. поети 19-21 ст. – К., 2003. – С. 48.
8. **Назавжди** // Свіча вічності. – Хмельницький, 2000. – С.35; Нар. армія. – 1996. – 26 листоп. – С. 7.
9. **Ні верб, ні стежки, ні ріки** // Сто поезій ста поетів / упоряд. М.Федунець. – Хмельницький: Поділля, 1992. – С. 65.
10. **Посвітається**. – Хмельницький: Вид-во А.Цюпак, 2008. – 232 с.
11. **Се я, причинний**. – Хмельницький, 1994. – 99 с.
12. **Смальта**. – Хмельницький: Вид-во А.Цюпак, 2006. – 64 с.
13. **Спрага**: вірші, поема. – К.: Рад. письм., 1983. – 78 с.
14. **Тобі судилося навіть не сивіти; Не повстати – відбути ніч; Є цитрина, цигаркак; І яке воно те саме** // Осик осінній сон: сучасна поезія Хмельниччини. Кн. 2. – Хмельницький, 2001. – С.19.
15. **“Яка натхненна, величава...”; “Як ти там зараз, кохана...”** // Книга про матір: укр. поети 19-21 ст. – К., 2003. – С. 46-47.
16. **Яке ти, майбутнє?** // При світлі вічного вогню / упоряд. В.Касакович, В.Олійник. – Хмельницький, 1999. – С.11.

Твори П. Гірника в пресі

17. **Вірші** // Проскурів. – 1994. – 1 черв.
18. **Вірші** // Корчагінець. – 1990. – 23 верес.
19. **Дим** // Наддніст. правда. – 1999. – 20 лют.; Корчагінець. – 1988. – 18-24 груд. – С. 5.
20. **До неба – крок, до безуму – ковток** // Час. – 1994. – 5 берез.
21. **Дорогою додому дощ паде; Коли сповідуєш себе; Зоре моя полохлива; Були у мене мої гори; Відблагай мені в долі; Є сплачений борг за свободу; Ось і тиша стоїть молода-молода** // Поділ. вісті. – 2003. – 30 квіт.
22. **Жили у бабусі:** позажанр. п'єса // Проскурів. – 2002. – 14 черв. – С. 6.
23. **Залишається осінь** // Літ. Україна. – 1997. – 25 верес. – С. 5.
24. **Заціпило, – листа не напишу; Лагідний голос в тоненькому дроті; Дорога наосліп; Якусь би казку написати** // Проскурів. – 2003. – 2 трав.
25. **З нових віршів** // Проскурів. – 2000. – 22 груд. – С.11.
26. **Знову стоять полини; Спокійне літо; Доле з очима прірви; Не повстати; Ти звідкіля?; Навіщо бавитись в минуле; Матусю; Позбулась радості земля; Всіх приймає земля** // Поділ. вісті. – 2000. – 13 лип.
27. **Із книги “Брате мій, вовче”** // Сучасність. – 2000. – № 6. – С. 13-17.
28. **І це все про них...: роздуми** // Пробудження. – 1996. – № 2.
29. **Людмилі Мазур** // Проскурів. – 2000. – 1 берез. – С. 7.
30. **Малиновий стяг:** пісня / муз. Ю.Фурмана // Армія України. – 1999. – 6 лип. – С. 8.
31. **Миколі; За снігами сніги** // Проскурів. – 1997. – 19 листоп.
32. **Міф про реальність** // Проскурів. – 2001. – 30 листоп. – С. 14.
33. **Мої Берегелі** // Поділ. вісті. – 2002. – 20 черв.
34. **Наодинці з усіма той, хто ще молиться до неба, аби воно просто було...** // Поділ. вісті. – 2008. – 14 листоп.
35. **Ніколи свого серця не шерби...** // Корчагінець. – 1986.

– 21 серп.

36. **Один – як свічечка – на всіх** // Україна. – 1994. – № 2. – С.13.

37. **Останнє слово Григорія Сковороди. Летіли гуси** // Корчагінець. – 1984. – 22 верес.

38. **Отче наш, останній заповіте...** // Поділ. вісті. – 1993. – 13 лют.

39. **Підрядник; Майстерня; Вголос: етюди** // Проскурів. – 2002. – 28 черв. – С. 14.

40. **Поезії** // Проскурів. – 2003. – 7 лют. – С. 12.

41. **Поезії** // Час. – 1988. – 31 січ. – С. 7.

42. **Поезії з нової книги “Вибране”** // Час. – 1996. – 13 січ.

43. **Поезія** // Проскурів. – 2002. – 22 черв. – С. 14.

44. **Поезія** // Проскурів. – 1995. – 7 січ.

45. **Се я, причинний...** // Україна. – 1993. – № 5. – С. 13; Доля. – 1992. – № 1-2. – С. 8-15.

46. **Спадщина: уривки з поеми** // Час. – 1996. – 9 берез.

47. **Там, де стомлені зорі гойдає трава вікова...; А.З.; Минули сніги...; Є воля...** // Укр. мова та літ. – 1997. – № 17. – С. 5.

48. **“Тепле літо перетекло”** // Поділ. вісті. – 1992. – 6 серп.

49. **Уривок з поеми “Сірко”** // Є Поділля. – 2011. – 10 лют. – С. 5.

50. **Шевченко; По війні; Весілля; Додому** // Рад. Поділля. – 1984. – 27 лип.

51. **Якої ще мені журби** // Слово і час. – 1997. – № 7. – С. 3.

52. **Якусь би казку написати...; Отам, де ніч, де ніч отамо...; Нема ні роси, ні води...; Далі – дорога додому; Сад роззирається...; Сталось кохання...; От і тиша стоїть молода-молода** // Поділ. вісті. – 2006. – 5 трав.

Література про Павла Миколайовича Гірника

53. **Про присудження Державних премій України ім. Т. Шевченка 2009 року:** указ Президента України N 117/2009.- Електрон. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. - Мова укр. - Опис здійснено:7.06.2010
54. **Прищеп С.** Свобода і спокій поета: через три роки після отримання Шевченківської премії, відомий поділ. поет Павло Гірник, нарешті, здійснив свою давню мрію – оселився в селі і начхав на умовність / С. Прищеп // Є Поділля. – 2011. – 10 лют. – С. 4: фото.
55. **Павло Гірник:** “Ніколи свого серця не шерби...” / розмову вела Л.Рудковська // Поділ. кур’єр. – 2010. – 23 верес. - С. 15: фото.
56. **Слабошпицький М.** “...Та знатимеш такі слова”: Павло Гірник і його літературна доля / М. Слабошпицький // Слово Просвіти. – 2010. – 12-18 серп. – С. 14: фото
57. **Козак І.** Як козарлюга Павло Гірник став лауреатом / І. Козак // Голос України. – 2009. – 13 черв. – С. 12.
58. **Варгатий А.** “Світ повив мене, та не зловив”, – казав Григорій Сковорода. Це і про нього – Павла Гірника / А. Варгатий // Вісн. Деражнянщини. – 2009. – 13 берез.
59. **Дмитрик В.** Творчий вечір Павла Гірника / В. Дмитрик // Проскурів. – 2009. – 12 берез. – С. 3.
60. **Шашенюк Д.** Павлові Гірнику присуджено Шевченківську премію / Д. Шашенюк // Всім. – 2009. – 11 берез. – С. 5.
61. **Кабачинська С.** Непарадний портрет: Наш земляк, поет Павло Гірник, удостоєний найвищої державної нагороди України в галузі культури – Шевченківської премії / С. Кабачинська // Є Поділля. – 2009. – 26 лют. – С. 3: фото
62. **Лубківський Р.** На здобуття національної премії України ім. Т. Шевченка 2008 р. в галузі літератури, мистецтва, публіцистики та журналістики [представлені наші земляки П. Гірник і Б. Гришук] / Р. Лубківський // Уряд. кур’єр. – 2008. – 9 січ.; Літ. Україна. – 2008. – 10 січ. – С. 2.

63. **На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка 2009 року в галузі літератури, мистецтва, публіцистики та журналістики** [допущено кн. поезій П. Гірника “Посвітається”] // Літ. Україна. – 2008. – 25 груд. – С. 1.

64. **Слободянюк Т.** “Ти не повстанеш в собі, несподіваний світе. Білу золотою хрещату сорочку твоєю...” Павлу Гірнику – 50 / Т. Слободянюк // Поділ. вісті. – 2006. – 5 трав.

65. **Вартовський Ян.** Павло Гірник презентував свою нову, вже восьму за рахунком, книгу [зб. віршів “Смальта”] / Ян Вартовський // Місто. – 2006. – 27 квіт.

66. **Лауреат літературної премії ім. А.Малишка** // Дніпро. – 1990. – № 1. – С. 2.

67. **Лауреат двох премій:** Павлу Гірнику, поету, члену Спілки письменників СРСР присвоєно премію журналу “Дніпро” ім. А.Малишка та премію республіканського вид-ва “Молодь” ім. П. Усенка // Корчагінець. – 1989. – 5 листоп. – С. 2.

68. **Гасвська Н.М.** Гірник Павло Миколайович // Укр. літ. енцикл.: в 5 т. Т. 1. – К., 1988. – С. 426.

69. **Гірник П.М.** // Мацько В. Літературне Поділля.-Хмельницький, 1991. – С. 17.

70. **Мельник Я.Й.** Природна мова джерела//Мельник Я. Сила вогню і слова. – К., 1991. – С. 75-82.

71. **На самоті зі Словом** // Кульбовський М. З подільського кореня. Кн. 4. – Хмельницький, 2007. – С. 87-92.

72. **На тернистому шляху до істини** // Якубовська М. У дзеркалі слова. – Львів, 2005. – С. 571-578.

73. **Павло Гірник** // Літературна Хмельниччина ХХ ст.: хрестоматія / упоряд. М. Федунець. – Хмельницький, 2005. – С. 552-561.

74. **Павло Гірник** // Літератори Хмельниччини. – Хмельницький, 1997. – С. 12.

75. **Римарук І.М.** Гірник Павло Миколайович // Енциклопедія сучасної України. – К., 2006. – Т. 5. – С. 632.

76. **“Се я, причинний”** // Сваричевський А. Проскурів літературний: від давнини до сучасності. – Хмельницький, 1998. – С. 144-146.

77. **Слабошпицький М.** “Та знатимеш такі слова”: Павло Гірник і його літературна доля // Слово Просвіти. – 2010. – 12-18 серп. – С.14; Молодь України. – 2010. – 23 квіт.

78. **Рудковська Л.** Цілковито – Шевченківський, і не лише лауреат: Павло Гірник, нещодавно удостоєний найпрестиж. премії, по-справжньому любить Шевченка й Україну // Місто. – 2009. – 3 квіт. – С. 3.

79. **Козак І.** Як козарлюга Павло Гірник став лауреатом // Голос України. – 2009. – 13 черв. – С.12.

80. **Кабачинська С.** Не від світу сього: шевченківський лауреат – поет Павло Гірник – про мишей та людей // Дзеркало тижня. – 2009. – 14 берез. – С. 14.

81. **Будзей О.** “Брате мій вовче, сестро калино...” // Подолянин. – 2009. – 27 лют. – С. 7.

82. **Слободянюк Т.** “Ти не повстанеш в собі, несподіваний світе. Біллю золотою хрещату сорочку твою...” // Поділ. вісті. – 2006. – 5 трав.

83. **Вартовський Ян.** Павло Гірник презентував свою нову, вже восьму за рахунком, книгу [віршів “Смальта”] // Місто. – 2006. – 27 квіт.

84. **Науменко В.** Нова книга Павла Гірника // Проскурів. – 2004. – 22 січ. – С. 14.

85. **Слободянюк Т.** Просто неба – Павло Гірник // Поділ. вісті. – 2003. – 30 квіт.

86. **Не ховайся за Бога** / розмову вів А. Михайленко // Вісті Центроспілки. – 2001. – 1 лют. - С. 11.

87. **Гришук Б.** “Знову ти сам, як сльоза” // Поділ. вісті. – 2000. – 13 лип.

88. **Шевченкіана:** елітарність чи знову фіміам? / розмову з поетом вела Т. Слободянюк // Поділ. вісті. – 2000. – 10 берез.

89. **“Не посаджу бараболі в Берегелях – не виживу...”** / бесіду вела О.Дегтярьова // Поділ. вісті. – 1999. – 22 лип.

90. **Ненцінський А.** Поетичний світ Павла Гірника озвучився в концертній студії хмельниц. телерадіокомпанії // Поділ. вісті. – 1997. – 27 листоп.

91. **Маліш П.** Подільська “Кришталева вишня”: Вінницьку одноймен. літ. премію отримав П.Гірник // Проскурів. – 1997. – 1 серп.; Поділ. вісті. – 1997. – 1 серп.

92. **Гришук Б.** Бо се колір твій // Проскурів. – 1997. – 24 трав.

93. **Іов І.** Павло Гірник // Укр. мова та літ. – 1997. – № 17. - С.5.

94. **Безушко Т.** Оспівана краса [Поділля] у творчості земляків // Вперед. – 1997. – 26 квіт.
95. **Іов І.** Одкровення від Павла // Час. – 1996. – 13 січ.
96. **Теплюк В.** Коли душа вертається з хреста // Джерело. – 1995. – № 10.
97. **Бублик Л.** Тематика та особливості стилю творчості поділ. поета Павла Гірника // Проскурів. – 1995. – 21 черв.
98. **Лауреати часопису “Україна” 1994 року** // Україна. – 1995. – № 1-2. – С. 32.
99. **Гришук Б.** Солові зграями не злітають // Поділ. вісті. – 1993. – 20 листоп.
100. **Навіщо палити смолоскип, якщо надворі розвиднілося** / бесіду з поетом вів Б.Гришук // Поділ. вісті. – 1993. – 13 лют.
101. **Думки, підслухані на літературній толоці** // Літ. Україна. – 1992. – 13 серп.
102. **“Чекаю прозрінь і пророцтв”** / бесіда з поетом // Поділ. вісті. – 1992. – 6 серп.
103. **Басиров В.** Бути самим собою // Доля. – 1992. – № 1-2. – С. 7.
104. **Мельник Я.** Природна мова джерела // Мельник Я. Сила вогню і слова. – К., 1991. – С. 75-82.
105. **Григій Н.** Ніколи свого серця не шерби // Корчагінець. – 1989. – 17 груд.

Зміст

Передмова	3
Український прозаїк, критик, літературознавець, публіцист, громадський діяч Михайло Слабошпицький про особистість Павла Гірника та його творчість	4
Павло Гірник про себе “Се – Я”	12
Про нього	13
Про нього мовлять його вірші... ..	13
Бібліографія праць П.Гірника	18
Твори П. Гірника в пресі	19
Література про Павла Миколайовича Гірника	21

Для нотаток

Для нотаток

Довідково-інформаційне видання

“Посміхнися, брате мій, – світає...”:
Павло Гірник та його літературна доля

Відповідальна за випуск: *Синиця Н.М.*

Укладач: *Шейн О.М.*

Комп’ютерне опрацювання: *Дорош В.Ю.*

Підписано до друку 04. 2011 р. Формат 60x84/16
Гарнітура Times New Roman. Наклад 50 пр.

Віддруковано з готового оригінал-макета у редакційно-видавничому
відділі Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
ім.М.Островського